

Teos Antik Kentindeki 3 Bin Yıllık Tarih Ortaya Çıkıyor

İzmir'in Seferihisar ilçesinde bulunan Teos Antik Kenti'ndeki kazılar, Üniversitemiz Dil Tarih-Coğrafya Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Musa Kadoğlu başkanlığında 18 yıl aradan sonra tekrar başlıyor.

Antik İonia Bölgesi'nin 12 kentinden biri olan Teos Antik kentinde ilk kazı çalışmaları, 19. yüzyılda (1862) İngiliz Society of Dilettanti arasında Ankara Üniversitesi Klasik Arkeoloji Anabilim Dalı öğretim üyeleri Prof. Dr. Yusuf Boyсал ile Prof. Dr. Baki Öğin tarafından sürdürüldü. Mimar Duran Mustafa Uz, 1980-1992 yılları arasında Dionysos Tapınağı ile Arkaik Tapınak'ta kazı çalışmalarına devam etti.

Yeni Dönem Teos Antik Kenti kazı, belgeleme ve restorasyon çalışmaları, T.C. Bakanlar Kurulu'nun 07.06.2010 tarih ve 2010/581 sayılı kararı ile 26.07.2010 tarihinde uzun bir aradan sonra yeniden başlıyor. Söz konusu bu yeni dönem kazı çalışmaları, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Ankara

Üniversitesi adına Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Klasik Arkeoloji Anabilim Dalı öğretim üyesi Doç. Dr. Musa Kadoğlu başkanlığında gerçekleştiriliyor. Bu arkeolojik çalışmalar, Ankara Üniversitesi öğretim üyeleri ve öğrencilerinin yanı sıra Akdeniz Üniversitesi, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü, İzmir Ekonomi Üniversitesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi'nden çeşitli öğretim üyeleri ile öğrencilerin katılmalarıyla sürdürülüyor.

Çalışmalar hakkında bilgi veren kazı Başkanı Doç. Dr. Musa Kadoğlu şunları söyledi:

"M.Ö. 11. yy'dan itibaren iskân gören Teos Kenti'nde, özellikle Hellenistik Dönem'in en önemli mimarı Hermogenes'in eseri olan Dionysos Tapınağı, Antik Liman, Arkaik Tapınak, Arkaik Dönem Akropolis'i'nin eteğindeki Antik Tiyatro ve tiyatroyun güneydoğusunda yer alan Agora, Agora Tapınağı, Odeon, Samuç ve Antik Yollar önemli kamu yapılarından birkaçıne oluşuyor. Yeni Dönem kazı, belgeleme ve

restorasyon çalışmalarında, M.Ö. 1. Binyıl başından itibaren başlayan bu uzun tarih yolculuğunda antik kentin mimarisi, ekonomisi, sosyo-kültürel ve siyasi yapısı araştırılıyor. Bu bağlamda 2010 yılı çalışmalarında antik kentte günümüzde girilebilen tüm mimari yapıların belgelemesi ile başlandı. Bununla, antik kentin sayısal kent planını ve dolayısıyla kentleşim sürecini ortaya çıkaracağız. 1700 x 2100 m'lik bir alanı kaplayan Teos 1. Dönem Arkeolojik Sit alanında ileri teknoloji belgeleme yöntemleri kullanılarak veriler toplanıyor.

Kısa vadede antik kentin odeon ve antik limanında kazı, belgeleme ve restorasyon çalışmaları gerçekleştirilerek her iki yapının öncelikli olarak Türkiye'nin turizm ve kültürel yegama katılmasını sağlamayı amaçlıyoruz. Bu bağlamda yaklaşık 500 kişilik olan odeon da çeşitli sanatsal faaliyetler (şir dinletileri, tiyatro gösterileri, caz festivalleri vb.) düzenlenebilecektir.

Antik kentin büyük dikdörtgen taş

bloklarla inşa edilmiş olan limanına ait kalıntılar hem deniz içerisinde hem de kum yığınları altında açık bir şekilde takip edilebilmektedir. Antik Dönem'de gemi ve kayıkların bağlanması olduğu delikli taşlar günümüzde halen yöre balıkçıları tarafından kullanılıyor. M.Ö. 6. yüzyıldan itibaren zenginliğini deniz ticaretine dolayısıyla limanlarına borçlu olan Teos, tüm Akdeniz havzasında etkin bir ticari rol üstlenmiştir. Kısa zamanda kazılan tamamlanarak bilim dünyasına duyurulacak olan antik liman, özellikle Anadolu Antik dönem liman mimarisi ile tüm Akdeniz havzası liman mimarisi için önemli bir örnek oluşturacaktır. Özellikle Hellenistik Dönem'den beri Sığacı, Karagöl mevkiinde yer alan memur ocaklarından çıkarılan Teos Grişi ve Africano memur cisimlerinin Roma kentine deniz yolu ile taşınması önemli bir konu antik limanın önemini daha da artırmaktadır. Karagöl Taş Ocağı çevresinde halen kendine has kesim biçimi ve üzerinde Latince yazıt bulunan 70'i aşkın yarı mamul mermer blok, Karagöl ile birlikte düzenlenerek "Karagöl'den Roma'ya" adlı açık hava sergi alanına dönüştürülecektir.

Ayrıca tüm antik kentin kolay ve anlaşılır gezilebilmesi için Ören Yeri Hizmet Binası (Bilet Gişesi, Bilgilendirme Salonu, WC vb.), gezi yolları, yön ve bilgi levhaları (mimari yapılar, fauna ve flora bilgi panoları), seyir terasları ve kısa süreli gölgelik dinlenme alanları kısa vadede yapılacak tüm yönlere ile antik kentin bir açık hava müzesine dönüştürülmesi sağlanacaktır.

Teos Antik kenti kazı, belgeleme ve restorasyon çalışmaları, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara Üniversitesi, Yağar Holding Yönetim Kurulu Üyesi Sayın Emine Feyhan YAŞAR, OdaK İnşaat Mühendislik Madencilik Sanayi ve Ticaret A.Ş., Surkon Makine Ltd. Şti., Anadolu Kültür Akademisi Derneği (AKAD), Seferihisar Kaymakamlığı ve Seferihisar

Belediyesi'nin maddi katkıları ile sürdürülmektedir. Adı geçen kişi, kurum ve kuruluşlara Teos Antik Kenti Kazılarını ilk sezonun itibaren destekleri için kazi ekibim adına çok teşekkür ederim."

2011 yılı çalışmalarını 1 Temmuz-15 Eylül tarihleri arasında sürdürülecektir. Antik kent ile ilgili tüm gelişmeler çok yakında www.teosarkoloji.com adlı web sayfasından takip edilebilecektir."

Teos Antik Kenti

İzmir ili, Seferihisar ilçesi (Türkiye'nin ilk sakin şehri = Citta Slow), Sığacı Mahallesi'nde yer alan antik liman kenti Teos, İzmir'in yaklaşık 50 km güneybatısındadır. Seferihisar ilçesi'nin güneybatıya ayrılan yaklaşık 10 km'lik asfalt yol, antik kentin merkezine yani Anadolu'nun en büyük ve Hellenistik Dönem'in en büyük mimarı Hermogenes'in eseri olan Dionysos Tapınağı'na kadar ulaştırır. Mandalina ve yüzyıllık zeytin ağaçları arasında yükselen antik kalıntılar bin yıllardır var olma çabası içerisinde dirler.

Geleniğe göre, yerli halkın Karlar'ın oluşturduğu kente önce Boitia, sonra da Aoina'dan gelen göçmenler yerleşmiştir (Pausanias VII 3.6). Pherekydes kentin kurucusu olarak Boitia kralı Athamas'ı göstermektedir. Yaklaşık M.Ö. 600 yıllarında Thales, 12 İon kentinin merkezi olarak Teos'un seçilmesini önermiştir. Ancak Thales'in önerisi kabul görmemiştir. Panionios Birliği'nin bir üyesi olan Teos, deniz ticaretinden dolayı hızlı bir şekilde gelişmiş ve çok gücünden halkının büyük bir bölümünü Phokialya ve Ephesos'a gönderecek duruma gelmiştir.

Teos çok erken bir dönemde coğrafik konumundan dolayı büyük bir ticari önem kazanmıştır. M.Ö. 6. yüzyılda bu önemli ticari ilişkilerin izleri, Eski Mısır'a kadar takip edilebilmektedir.